

2017: EEN JAAR VAN UITBOUW EEN RELEVANT KENNISPLATFORM

INLEIDING

Voor RaamopRusland is 2017 niet alleen een jaar van consolidatie maar ook van ontwikkeling geweest. De website www.raamoprusland.nl is het primaire platform voor de activiteiten gebleven en qua vorm en inhoud verder uitgebouwd en verbeterd. Daarnaast is het platform in 2017 echter ook nadrukkelijker naar buiten getreden. Het blijkt een vaste en trouwe schare belangstellenden aan zich te hebben gebonden. Langzaam maar zeker heeft RaamopRusland zo een bredere bekendheid verworven bij zijn doelgroep: zij die een meer dan gemiddelde belangstelling hebben voor het hedendaagse Rusland. Na dit tussenjaar wil RaamopRusland zich verder ontwikkelen tot een kenniscentrum dat relevant is voor zowel gewone burgers als voor het onderwijs, de academische wereld en bestuurders die zich bezighouden met het Nederlandse beleid jegens Rusland en de voormalige Sovjet-Unie.

WAT VOORAF GING

a) Oprichting.

RaamopRusland bestaat sinds eind 2016. Het is een initiatief van Hella Rottenberg, Hubert Smeets en Laura Starink, drie journalisten die eind jaren tachtig / begin jaren negentig voor Nederlandse kranten correspondent zijn geweest in de Sovjet-Unie en Rusland. Zij hebben een gelijknamige stichting opgericht, die zich tot taak stelde een digitaal podium voor kennis, analyse en debat op te zetten en uit te bouwen tot een breder kennisplatform. De website werd eind april 2016 gelanceerd. De in 2014 snel verslechterende betrekkingen tussen Europa en Rusland waren de aanleiding. Het was onze ambitie zoveel mogelijk relevante informatie over Rusland te bundelen, die in een Europese context te verdiepen en een dialoog mogelijk te maken. De maatschappelijke ontwikkelingen in Rusland raken immers niet alleen de democratische rechtsorde in het land zelf, maar hebben ook effect

op de buitenlandse betrekkingen en zo invloed op Nederland en andere landen van de Raad van Europa, waar ook de Russische Federatie lid van is.

b) *Startsubsidie.*

RaamopRusland is financieel mogelijk gemaakt door het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, dat voorjaar 2016 een startsubsidie ter beschikking heeft gesteld. Deze financiële ondersteuning ter grootte van € 273.000 tot maximaal € 294.000 wordt over drie jaar uitgesmeerd. Het departement hoopt dat de stichting in de loop van deze drie jaar haar continuïteit kan waarborgen.

Foto Oleg Klimov

BESTUUR

a) *Bestuur.*

Het bestuur van de stichting RaamopRusland wordt gevormd door vier leden: voorzitter Lo Casteleijn (Senior Visiting Research Fellow van Instituut Clingendael), secretaris-penningmeester Menno Hurenkamp (hoofdredacteur Socialisme & Democratie) en de leden Lily Sprangers (manager van het LeidenAsiaCentre aan de Universiteit Leiden) en Bob Deen (afdelingshoofd Oost-Europa, de Kaukasus en Centraal-Azië bij de Hoge Commissaris in zake de Nationale Minderheden der OVSE). Het bestuur wil een of twee nieuwe leden aantrekken, zodat het uit een bredere expertise kan putten.

Dick Berlijn, ex-commandant der strijdkrachten:

'Behalve stoere taal uitslaan moeten we begrijpen wat er in Rusland gebeurt. RaamopRusland is een belangrijk initiatief.'

b) *Raad van Advies.*

RaamopRusland laat zich bijstaan door een Raad van Advies, die het platform helpt bij de bestuurlijke en academische verankering en het vinden van een bredere financiële basis voor de stichting. De adviesraad bestaat uit: Nanci Adler (Directeur Holocaust- en Genocidestudies); Max Bader (Docent Universiteit Leiden); Dick Berlijn (voormalig Commandant der Strijdkrachten); Harry van den Bergh (voormalig lid van de Tweede Kamer); Nienke de Deugd (Universitair Docent Rijksuniversiteit Groningen); Lucia van Geuns (energiespecialist bij TNO); Jessica Gorter (zelfstandig documentairemaakster); Victor Halberstadt (emeritus hoogleraar economie Universiteit Leiden); Adriaan Jacobovits de Szeged (voormalig diplomaat); Michail Kemper (hoogleraar Oost-Europa Studies aan Universiteit van Amsterdam); Ben Knapen (oud-journalist, lid van de Eerste Kamer); Marcel Kurpershoek (voormalig diplomaat); Geert Mak (historicus en schrijver); Jacques Schraven (voormalig commissaris Tata Steel en ex-voorzitter VNO-NCW); Lien Verpoest (docent Slavistiek en Oost-Europakunde aan de Katholieke Universiteit Leuven).

Op 16 februari 2017 kwam de Adviesraad in Amsterdam bijeen voor een eerste bespreking van de perspectieven van RaamopRusland. De Nederlandse ambassadeur Kees Klompenhouwer, gezant te Kiev, verzorgde er een inleiding over de informatieoorlog rondom het Oekraïneconflict.

ORGANISATIE

a) *Dagelijkse gang van zaken.*

De dagelijkse werkzaamheden worden verricht door de initiatiefnemers. Rottenberg en Starink zijn primair verantwoordelijk voor de (eind)redactie van de website. Smeets is eindverantwoordelijk voor alle werkzaamheden van de stichting.

RaamopRusland heeft geen eigen kantoor, maar vindt (nog) domicilie bij de drie initiatiefnemers thuis.

b) *Arbeidsvoorwaarden.*

Rottenberg, Smeets en Starink delen hun werk zelf in en doen dat als zzp'er. Ze hebben daartoe, conform een modelcontract van de Belastingdienst, een 'overeenkomst van opdracht' met de stichting gesloten. Ze rekenen een bescheiden uurtarief en factureren momenteel maximaal 16 uur per week.

c) *Volontairs en medewerkers.*

RaamopRusland is nog niet in staat stagiaires een plek te bieden. De reden daarvoor is dat we niet beschikken over een gemeenschappelijke werkruimte en ook de administratieve lastendruk te zwaar voor ons is. Pas als daarin verandering komt, kunnen we stageplaatsen bieden. De overhead-kosten zullen dan overigens toenemen.

The screenshot displays a website layout with several content blocks:

- Top Left:** A column titled 'Het hybride geloof van Vladimir Poetin' with a small image of Putin and a 'LONGREADS' tag.
- Top Middle:** An 'ANALYSIS' section titled 'SEPARATION FROM UKRAINE IS GOOD FOR RUSSIA'S FUTURE' with a sub-headline 'While in Moscow it is commonly accepted that Ukraine's separation from Russia was caused by a plot. Dmitri Trenin argues that it was the result of a natural process of nation building. It helps the development of Russia's own statehood, Russia's orientation towards the future instead of the past, he states at the Russian website *Russia in Global Affairs*.' Below the text is a photo of a group of men in suits.
- Top Right:** A 'Wekelijkse update?' section with a form for Name and Email, and an 'Aanmelden!' button.
- Middle Left:** An 'ACTUEEL' section titled 'Kiev merkt Donbas aan als door Rusland bezet gebied' dated 19-01-2018, with a 'LEES MEER...' link.
- Middle Right:** An 'ACTUEEL' section titled 'Rusland liquideert Reserfondo's' dated 15-07-2018, with a 'LEES MEER...' link.
- Bottom Left:** An 'ACTUEEL' section titled 'Navolijng roept op tot verkiezingsboycot' dated 02-01-2018, with a 'LEES MEER...' link.
- Bottom Middle:** An 'AFTRAP DEBAT' section titled 'HISTORY IN RUSSIA: TWO MEMORIES AND MULTIPLE PASTS' with a sub-headline 'Who writes Russian history nowadays: the state or the citizens? Since the protests of 2011-2012, the state is controlling the historical narrative more and more. But apart from this statist memory-policy a more individual narrative is developing. According to Greg Yudin - one of the authors of *Winter Past for the Russian Future* - this second memory challenges the monopoly of the state. This diversification of historical memory might be even a sign for political diversification to come, writes Greg Yudin in an article to kick off a debate on history in Russia.' Below the text is a photo of a group of people.
- Bottom Right:** A 'REACTIES' section titled 'Putin the eclectic historian' dated 29 Jun 2017, with a sub-headline 'Putin's administration, in its quest for historical legitimacy, seeks to synthesize disparate elements of Russia's different 'pasts' into a kind of eclectic fusion. This 'Special Way' thesis will face a test in the coming year, argues Igor Torbakov. It will be interesting to see how Putin's Russia marks the centenary of the 1917 Russian revolutions that ushered in the Soviet era of Russian history. But is it possible: a history without guilt or pain, offering reconciliation without truth?' Below the text is a photo of a group of people.

WEBSITE

a) *Opzet.*

De doelstelling van RaamopRusland vindt zijn weerslag op de website. Deze site is opgezet volgens het drieluk 'kennis, analyse en debat' en heeft ook drie pijlers: dagelijkse actualiteiten, analyses van relevante gebeurtenissen en ontwikkelingen en discussiestukken over langer lopende processen. De redactie probeert via links zoveel mogelijk te verwijzen naar originele bronnen of artikelen.

b) *Medewerkers.*

RaamopRusland biedt niet alleen ruimte aan auteurs uit het Nederlandse taalgebied. De redactie is er in geslaagd een gestaag uitdijende groep publicisten en specialisten uit Rusland, Oekraïne, Letland, Polen, Duitsland en Tsjechië te interesseren voor de website. Met name de ruime medewerking uit Rusland laat zien dat er behoefte is aan contact en debat.

c) *Organisatie.*

Het dagelijkse beheer van de website ligt in handen van een kernredactie. Deze groep, die wekelijks vergadert en dagelijks onderling contact onderhoudt, is verantwoordelijk voor inhoud en vorm van de website en de andere fora die we op de sociale media onderhouden.

d) *Productie.*

In 2017 heeft RaamopRusland circa 300 artikelen geproduceerd en gepubliceerd. Dat is een groei van circa 25 procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Het aantal debatten is afgenomen, het aantal analyses en achtergrondartikelen sterk gegroeid.

Debatten:	± 10
Dossiers en Actueel:	± 290
Totaal:	± 300

e) *Auteurs.*

De helft van de artikelen is geschreven door externe medewerkers uit Nederland, Rusland, Oekraïne, Duitsland, Tsjechië en België. De andere deel is van de hand van de drie redactielieden die gedrieën ongeveer 30 artikelen onder naam schreven. De redactie verzorgde ook bijna 130 nieuwsberichten.

f) *Geschiedenisproject.*

Een kwart eeuw na de val van de Sovjet-Unie (1991) stagneert de ‘verwerking van het verleden’ in Rusland. De geschiedschrijving in Rusland is verder gepolitiseerd. Tegelijkertijd blijven historici ijveren voor hun academische vrijheid. RaamopRusland heeft daarom een platform gecreëerd waar historici in Rusland en Nederland hun standpunten over historische kwesties kunnen etaleren. Dit speciale podium heeft geleid tot historiografische discussies over, bijvoorbeeld, de rol van het stalinisme, de betekenis van de Oktoberrevolutie, de plek van de Tweede Wereldoorlog in de natievorming in Rusland.

g) *Meertaligheid.*

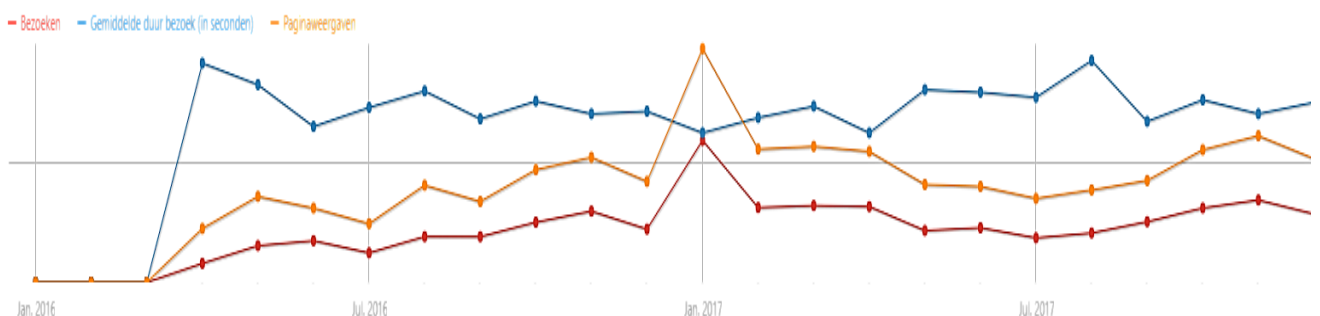
RaamopRusland is en blijft een forum waar Nederlands de voertaal is. Maar omdat de respons uit het buitenland onverwacht positief blijkt, is het van belang om meer teksten ook in het Engels en Russisch beschikbaar te kunnen stellen. Met een discussie over de verwerking van het stalinisme hebben we daarmee in 2017 een serieus begin gemaakt

Igor Torbakov, Senior Fellow Uppsala University:

‘Deeming vigorous discussion and respectful dialogue as foundations of its modus operandi, RaamopRusland draws on the expertise of a broad array of specialists from the Netherlands, other European Union countries, Ukraine, Russia, and further afield.’

h) *Bezoekers.*

De website trok in 2017 ruim 106.000 unieke bezoekers. Bijna de helft (46.000 bezoekers) kwam een of meerdere keren terug op de site. Sinds de lancering in april 2016 trok de website 155.000 lezers. Het best bekeken artikel werd gelezen door bijna 22.000 bezoekers. Deze bijdrage ging over mogelijke ‘samenspanning’ van het campagne team van de Amerikaanse presidentskandidaat Donald Trump en Russische regeringsfunctionarissen. Ook andere artikelen over de Amerikaans-Russische betrekkingen en eventuele hack-operaties trokken veel aandacht. Andere goed gelezen artikelen, die meer dan 3000 bezoekers trokken, gingen over de volgende onderwerpen: de mensenrechten in Rusland; de positie van Rusland binnen de Raad van Europa; de samenwerking tussen radicaal-rechts in Europa en het Kremlin; de maatschappelijke ontwikkelingen in Oekraïne; de militaire oefeningen in Wit-Rusland; de rol van Moskou in Syrië en de consequenties voor het Westen; het aangekondigde bezoek van PVV-leider Wilders aan Moskou; en de betekenis van de islam in Rusland.

Herkomst bezoekers.

Twee derde (66%) van de bezoekers vindt zijn weg naar RaamopRusland rechtstreeks. Een derde (34%) komt via sociale media op de website. Van deze laatste groep wordt 53% door onze meldingen via Twitter op onze artikelen geattendeerd en 46% door onze postings op Facebook. Sinds medio november heeft RaamopRusland een actieve account op LinkedIn.

De helft van de bezoekers (53%) leest onze site op een klassieke manier via een desktop of laptop. Bijna een derde (31%) gebruikt een smartphone en nog geen zevende (13%) een tablet.

De website bedient duidelijk het Nederlandstalige taalgebied, maar trekt ook aandacht in de Engelstalige, Russischtalige en Duitstalige regio's.

De meeste bezoekers komen uit Nederland (61%). Maar er is ook uit andere landen belangstelling: uit de Verenigde Staten (7,6%), België (5,2%), Rusland (4,6%), Verenigd Koninkrijk (3%), Oekraïne (2,2%) en Duitsland (2,1), Frankrijk (1,0%) en de rest van de wereld (13,3%).

i) Achtergrond bezoekers

Afgaande op onze volgers via Facebook hebben we een indruk van ons publiek. RaamopRusland trekt meer mannen (62%) dan vrouwen (36%). Onder de volgers is 34% tussen 18 en 34 jaar, 32% tussen 35 en 54 jaar en 34% ouder dan 54 jaar. Deze cijfers sporen met de achtergrond van ons abonneebestand.

j) Nieuwsbrief

Sinds de zomer van 2016 krijgen belangstellenden wekelijks per e-mail een nieuwsbrief met de laatste artikelen. In 2017 is het abonneebestand verdubbeld. Eind 2017 hadden zich meer dan 1300 mensen geabonneerd op deze wekelijkse nieuwsbrief. Ter vergelijking: de nieuwsbrief van het Turkije Instituut had na circa drie jaar een abonnee-aantal van circa 1500.

k) Beoordeling bezoekers.

In de zomer van 2017 hebben we onder onze abonnees op de Nieuwsbrief een enquête gehouden, waarin we deze lezers hebben gevraagd om hun oordeel over de website. De respons was groot. Ruim 230 lezers, bijna een kwart van het aantal abonnees ten tijde van de enquête, namen de moeite om de lijst met deels open vragen te beantwoorden. Van deze respondenten, van wie 70% zegt dat ze wekelijks de website raadplegen, was ruim driekwart (81%) ouder dan 54 jaar en 12% tussen 40 en 55 jaar. Bijna twee derde (62%) van onze lezers heeft een opleiding op WO-niveau genoten. Meer dan een kwart (28%) gebruikt geen sociale media, ongeveer de helft heeft Facebook-account (50%) en/of LinkedIn (44%) en een derde zit ook op Twitter (31%).

PUBLIEKSBIJEENKOMSTEN

Boris Akoenin in gesprek met Kysia Hekster in De Rode Hoed

RaamopRusland heeft in 2017 voor het eerst sinds de oprichting een tweetal publieksbijeenkomsten georganiseerd. Op beide avonden was Engels de voertaal.

a) *De Balie*

Op 1 juni organiseerden we in samenwerking met debatcentrum De Balie in Amsterdam een avond onder de titel 'Russia: Superpower or House of Cards?' Sprekers waren de Russische socioloog Aleksej Levinson (senior onderzoeker bij het gerenommeerde Russische onderzoeksbureau Levada Centrum), de Britse veiligheidsexpert Mark Galeotti (senior onderzoeker bij het Institute for International Relations in Praag) en het Nederlandse Tweede Kamerlid Han ten Broeke (VVD). Galeotti hield een referaat, Levinson werd geïnterviewd door moderator Lennart Booi, die ook de discussie met Ten Broeke leidde. Met 180 bezoekers was de De Balie uitverkocht. De toegangsprijs bedroeg € 10.

b) *Rode Hoed*

Op woensdag 25 oktober organiseerde RaamopRusland zijn eerste zogeheten Oktober-lezing. Gastspreker was de Russische bestseller auteur en historicus Grigori Tsjchartisjvili alias Boris Akoenin. De titel van zijn referaat luidde 'Hundred years Russian revolution: The illusions of change'. De Nederlandse slavist Arthur Langeveld nam een laudatio voor Boris Akoenin voor zijn rekening. Voormalig correspondent Kysia Hekster (redacteur NOS) modereerde het gesprek met Akoenin en de zaal. Met 450 bezoekers was De Rode Hoed in Amsterdam reeds lang van tevoren uitverkocht. De toegangsprijs was € 12,50. Alle aanwezigen kregen in ruil voor hun kaartje van RaamopRusland gratis een boekje met teksten van en over Boris Akoenin. Met De Rode Hoed is afgesproken de Oktoberlezing jaarlijks te houden, met een spreker uit Rusland of de Russischtalige wereld.

REGERING EN PARLEMENT

De buitenlandse gasten van RaamopRusland zijn in 2017 door ons in contact gebracht met volksvertegenwoordigers en/of overheidsfunctionarissen.

a) *Staten Generaal.*

Aleksej Levinson en Mark Galeotti, zijn begin juni ontvangen door de vaste buitenlandcommissies van Eerste en Tweede Kamer.

V.l.n.r. in De Balie: Lennart Booi, Han ten Broeke, Aleksej Levinson en Mark Galeotti

b) *Ministerie van Buitenlandse Zaken.*

In oktober heeft Aleksej Levinson ook een onderhoud gehad met ambtenaren op het departement van Buitenlandse Zaken. Op 2 februari 2017 nam Hubert Smeets als spreker deel aan een, aan het Midden-Oosten gewijd, seminar van het minister van Buitenlandse Zaken tijdens de jaarlijkse ambassadeursconferentie in Den Haag.

c) *Perspectieven.*

RaamopRusland acht dit soort contacten van groot belang. Ze illustreren het belang van kennisvergaring en analytische verdieping en stimuleren ons om nog nadrukkelijker beleidsrelevante informatie te verzamelen en te verspreiden voor Nederland en Nederlanders.

Mark Galeotti, analist veiligheidsbeleid:

'The current Western discourse about Russia is too often simplistic, hysterical, and polarising. [...] To this end, a platform such as Raam op Rusland brings a degree of genuine balance to the debate, neither excusing Moscow's transgressions nor regarding it as the source of all evils. [...] It does not simply recycle our own perspectives, but provides a platform to bring the best Russian analyses to a wider audience, at once informing the West and letting those remaining brave critics and clear-eyed analysts in Russia know that they are neither alone, nor ignored.'

WEERKLANK

a) *Audiovisuele media.*

Medewerkers van RaamopRusland worden regelmatig uitgenodigd om toelichting te geven op actuele gebeurtenissen en ontwikkelingen in Rusland en/of Oekraïne. Dat leidde tot optredens bij Nieuwsuur, Buitenhof, EenVandaag, Brandpunt, Met het Oog op Morgen, VPRO Bureau Buitenland, BNR Nieuwsradio, De Nieuws BV, NOS Radio 1 Journaal, de TROS Nieuwsshow en De Ochtend van 4. In het verslagjaar 2017 hebben de initiatiefnemers van RaamopRusland enkele tientallen optredens verzorgd voor nieuws- en debatprogramma's op radio of televisie.

b) *Publieksbijeenkomsten.*

Daarnaast heeft RaamopRusland deelgenomen aan fora en informatieavonden in theaters of boekhandels. We hielden inleidingen bij onder meer het ministerie van Buitenlandse Zaken, de Atlantische Commissie, Clingendael, het Tobias Asserinstituut, het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, Senia Leesclubs en het Rusland Centrum in Leuven. In totaal hebben de initiatiefnemers van RaamopRusland in 2017 meegewerkt aan ongeveer 25 bijeenkomsten in Nederland.

c) *Scholieren en studenten.*

Medewerkers van RaamopRusland geven ook gastlessen of gastcolleges op verschillende middelbare scholen en de universiteiten van Amsterdam, Leiden, Groningen en Tilburg. Ze helpen scholieren met werkstukken via interviews. In 2017 ging het om circa 35 gastlessen en andere vormen van begeleiding.

Boris Akoenin, bestseller-auteur:

'Enthusiasm and competence rarely come together - usually it's either this or that. RaamopRusland impressed me both by their passion for culture and by the clockwise efficiency of their organisational skills. I have fondest memories of my Amsterdam visit.'

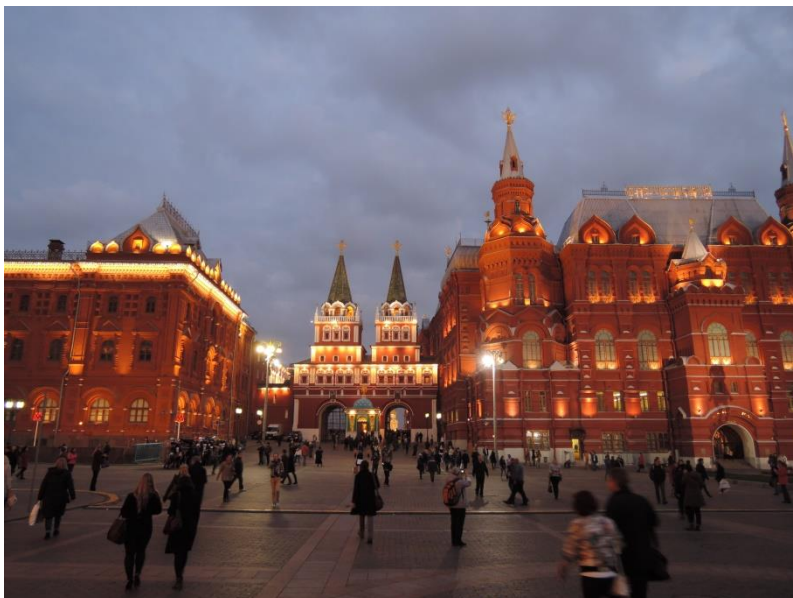
d) *Dag- en weekbladen.*

In verschillende 'print media' zijn dit jaar artikelen verschenen van auteurs die ook op de website publiceren. Vaak is daarbij verwezen naar het forum van RaamopRusland. Het gaat hierbij om NRC Handelsblad, De Volkskrant, Trouw, De Morgen en De Groene Amsterdammer. Onder de vlag van RaamopRusland hebben medewerkers gedurende 2017 in verschillende dag- en weekbladpers met ongeveer 35 artikelen een bijdrage geleverd aan het publieke debat.

e) *Reacties.*

De reacties zijn overwegend positief. Verschillende publieksinstellingen, variërend van academies en debatcentra tot media en denktanks, willen ad hoc samenwerken.

De relatie met Russische staatsinstellingen is ook goed. Medewerkers van RaamopRusland worden door ambassade in Den Haag uitgenodigd voor feestelijkheden en briefings in Nederland.

PLANNEN EN PARTNERS

Inmiddels is duidelijk dat een vorm van verdere professionalisering is geboden. De stichting is daarom in gesprek met verschillende universiteiten in Nederland over een samenwerkingsverband. RaamopRusland zoekt (fysiek) onderdak bij een universiteit.

a) *Werkterrein.*

In ons beleids- en werkplan voor 2017-2018 staan enkele aanzetten om het werkterrein van RaamopRusland te verbreden. We hebben daarmee in 2017 een begin gemaakt. In 2018 wil RaamopRusland ook een of meer seminars in kleinere kring gaan organiseren rond actuele thema's die voor Nederland van belang zijn.

b) *Universiteit van Leiden.*

Met prof. Dr. Jos Schaeken en dr. Max Bader, slavist en historicus bij het Department of Russian and Eurasian Studies van de Universiteit van Leiden, zijn de contacten en samenwerking uitstekend.

c) *Universiteit van Amsterdam.*

Goede contacten zijn vanaf het begin aangeknoopt met de Universiteit van Amsterdam, met name met prof. dr. Michail Kemper en prof. Dr. Ellen Rutten van Oost-Europese Studies en Slavistiek. Tot september 2017 was Hubert Smeets een jaar onbezoldigd 'gastonderzoeker' bij de UvA. In 2017 heeft hij twee colleges voor bachelor-studenten gegeven.

d) *Internationale contacten.*

In april 2017 verbleef Laura Starink een maand in Moskou voor eigen onderzoek, maar tevens voor kennismaking met auteurs, het maken van afspraken over samenwerking en bevordering van de naamsbekendheid van RaamopRusland. De respons van Russische zijde op RaamopRusland was zeer positief. In december 2017 volgde een tweede werkbezoek van een week aan Moskou, dat opnieuw nieuwe auteurs opleverde.

Hubert Smeets was in september en oktober 2017 in Moskou, Sint-Petersburg en enkele grotere steden het Volga- en Kama-gebied. In juni 2017 heeft hij bovendien een oriënterend werkbezoek gebracht aan het Poolse instituut Centre for Eastern Studies (OSW) in Warschau. Afgesproken is dat RaamopRusland kan putten uit het onderzoeksmateriaal van het OSW.

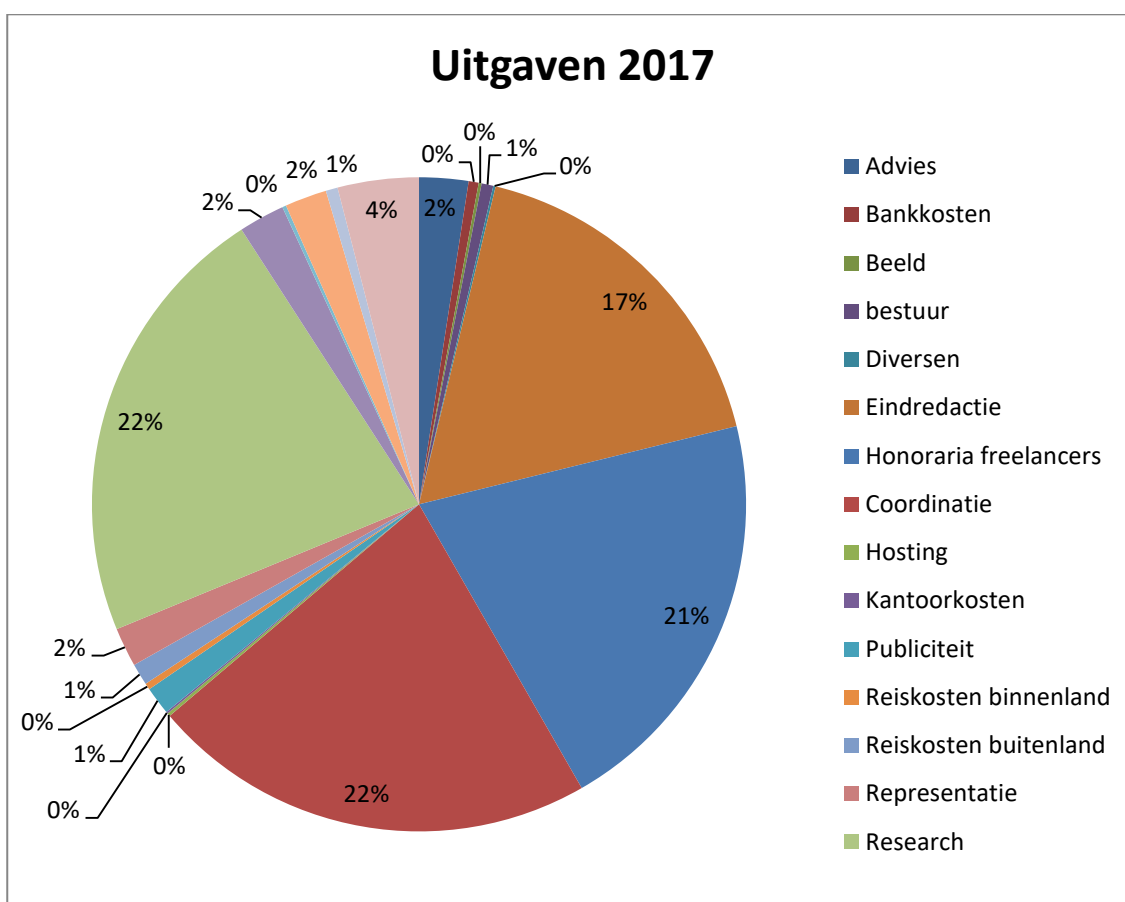
RaamopRusland is van plan vergelijkbare samenwerkingsrelaties te zoeken met het nieuwe Zentrum für Osteuropa- und internationale Studien (ZOIS) in Berlijn, dat ongeveer gelijktijdig met RaamopRusland is opgericht, en het Institute of International Relations (IIR) in Praag.

FINANCIËN

a) Inkomsten en uitgaven.

De uitgaven van RaamopRusland zijn in 2017 grotendeels gedekt door de tweede tranche ad € 82.300 van de startsubsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De twee publieksbijeenkomsten in juni en oktober zorgden voor bescheiden extra inkomsten.

Uitgaven en inkomsten zijn in balans gebleven. Binnen de projectbegroting, die de initiatiefnemers eind 2015 hadden opgesteld, hebben zich wel enkele verschuivingen voorgedaan. Tot begin 2017 werd RaamopRusland geacht jaarlijks te rapporteren over de periode maart tot maart. Om geen dubbel werk te doen, heeft de stichting aan het departement gevraagd voortaan verslag te leggen per kalenderjaar. Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft daar mee ingestemd. Vandaar dat in dit jaarverslag over 2017 ook enkele activiteiten staan die we in de vorige rapportage ook al hebben beschreven.

Begroting.

De opzet van de begroting bleek in de loop van het eerste jaar niet adequaat. We hadden ten eerste de kosten van de website onderschat. Dat gold ook voor de uitgaven voor onze auteurs, die enthousiaster waren dan aanvankelijk gedacht. Bovendien spoorde de uitsplitsing naar kostenposten, die we in den beginne hadden voorzien, ook niet voldoende met de daadwerkelijke uitgaven. Dat kan op langere termijn de inzichtelijkheid van de begroting vertroebelen en de controle op de uitgaven compliceren. In de begroting voor 2018 zijn daarom wat extra accenten gezet en zijn ter wille van de transparantie ook enkele nieuwe posten opgevoerd.

In de in januari door het stichtingsbestuur goedgekeurde begroting voor de verslagperiode 2018 zijn daarom meer middelen gereserveerd voor onze auteurs; voor onze aanwezigheid op de sociale media; voor de verdere ontwikkeling van onze website en platforms op de sociale media en tot slot voor meer publiciteit en naamsbekendheid om het geïnteresseerde publiek beter te kunnen bereiken.

b) Anbi-status.

De stichting streeft naar verbreding van haar financiële basis, onder meer via giften. Een Anbi-status was daarvoor cruciaal. Het verzoek daartoe is eind maart 2017 door de Belastingdienst gehonoreerd.

c) Giften

Naast een paar kleinere giften heeft RaamopRusland in 2017 ook een substantieel grote gift ontvangen van maar liefst € 190.000 van de Stichting Rusland Bulletin. Deze gift waarborgt de continuïteit van onze werkzaamheden voor een paar jaar en biedt ook de mogelijkheid om te investeren in een bescheiden professionalisering van RaamopRusland.

d) Overzicht.

Bijgaand overzicht van de uitgaven illustreert welke uitgaven we hebben onderschat en overschat. Een gedetailleerdere financiële verantwoording over 2017 wordt separaat op de website gepubliceerd.

PERSPECTIEVEN

a) Algemeen.

Het tweede jaar van RaamopRusland is goed uitpakend. De basis voor ons kennisplatform is verstevigd. De gewenste dialoog is gecontinueerd. De kwaliteit van de auteurs is op hoog peil gebleven. Gelet op tijd en middelen is dat een goed resultaat. RaamopRusland wil zich nu verder ontwikkelen naar een kenniscentrum dat niet alleen relevant is voor analytische kennis over Rusland en omstreken, maar ook voor de menings- en beleidsvorming in Nederland.

b) Inhoud.

Behalve consolidatie van de resultaten tot nu toe, blijft RaamopRusland ook komende jaren zoeken naar nieuwe manieren om naar buiten treden. We denken dat de auteurs uit ons uitdijende netwerk in Rusland en Oekraïne ook de moeite waard zijn voor onderwijs- en onderzoeksinstituten, culturele centra, denktanks en (semi)overheden in Nederland. Afhankelijk van de thematiek willen we die auteurs op gezette tijden uitnodigen voor spreekbeurten en conferenties in Nederland. Uitgangspunt is steeds dat onze bijdragen relevant moeten zijn voor Nederland en Nederlanders.

c) *Organisatie.*

RaamopRusland ziet voor zichzelf een rol weggelegd als intermediair tussen enerzijds het academische onderzoek en onderwijs, dat in de universitaire wereld plaatsvindt, en anderzijds het bredere publiek in het Nederlandse taalgebied. RaamopRusland denkt via 'valorisatie' en 'disseminatie' een bijdrage te kunnen leveren aan de 'societal impact' en maatschappelijke relevantie van de Ruslandkunde en Slavistiek. De stichting wil met stageplaatsen en vrijwilligerswerk bovendien ook kunnen helpen bij de beroepsoriëntatie van studenten en eventueel scholieren.

Cruciaal daarbij is dat RaamopRusland onderdak vindt bij een of meerdere universiteiten in Nederland en zo vanuit een fysieke plek kan gaan werken.

d) *Financiën.*

De startsubsidie van het ministerie van Buitenlandse Zaken loopt in 2019 ten einde. Onduidelijk is of het departement genegen is om de financiële steun op een of andere manier voort te zetten. Duidelijk is niettemin wel dat de ambities van RaamopRusland alleen kunnen worden gerealiseerd met een ruimere financiële armslag dan we nu hebben. Consolidatie van onze werkzaamheden op het peil van 2017 vereist een jaarlijks budget van circa € 100.000. Verbreding van de actieradius noopt tot een begroting van meer dan € 175.000 per jaar. Dat kan alleen als RaamopRusland in staat is tot samenwerking met een grotere groep maatschappelijke partners, dan alleen de rijksoverheid.

TOT SLOT

Het tweede jaar van RaamopRusland heeft ons het vertrouwen gegeven dat ons werk inderdaad relevant is en dus gecontinueerd zou moeten kunnen worden. Maar we kunnen niet op onze lauweren gaan rusten. In 2018 zullen we het moeten aandurven om onze vleugels verder uit te slaan.

Bestuur en medewerkers
Stichting RaamopRusland
Amsterdam, februari 2018

